

Posudek oponentky bakalářské práce

Autor: Alžběta SMOLOVÁ
Název: Školní výkonová motivace
Datum: 24. května 2011

Bakalářská práce je zaměřena na problematiku školní výkonové motivace, a to zejména na dosud její málo výzkumně sledovaný aspekt. Jejím cílem je zjistit zda dochází k diferenciaci výkonových potřeb žáků v průběhu docházky do druhého stupně ZŠ. Tomuto hlavnímu cíli je také podřízena teoretická část, ve které jsou ve stručné podobě představeny stěžejní modely výkonové motivace, školní výkonové potřeby a představen současný stav poznání v rámci sledovaného tématu. V tomto smyslu tvoří teoretická a výzkumná část jednotný celek. Ve výzkumné části se již autorka zaměřuje úžeji, zájímají ji změny jednotlivých výkonových potřeb u žáků 2. stupně ZŠ.

Cíl práce je dále vyjádřen 4 výzkumnými otázkami (viz str.30). Autorka porovnávala výsledky dvou šestých a dvou osmých ročníků ZŠ a zjišťovala rozdíly ve výkonových potřebách v rámci ročníků, mezi chlapci a dívkami, mezi ročníky a sledovala zde dále zda dochází mezi těmito ročníky k diferenciaci výkonových potřeb. Dotazník MV-6-Ž byl použit k zjištění obecné výkonové motivace žáků a dále k měření výkonové motivace ve 3 předmětech. Při formulování závěrů autorka použila i své postřehy z pozorování ve třídách. Výsledky jsou statisticky zpracovány t-testem a Friedmanovým testem. Pečlivější kontrolu by bylo třeba věnovat jménu autora uváděného testu (viz str.34).

V následujících částech (1. Srovnávání výkonové motivace u jazykových a nejazykových tříd, 2. Srovnávání výkonové motivace u chlapců a dívek, 3. Výkonová motivace z hlediska věku, 4. Diferenciace výkonových potřeb) jsou předkládány zjištěné výsledky logicky a jsou srozumitelně uspořádány do tabulek. Autorka vždy uvádí hypotézu(y), způsob jejího(jich) ověřování včetně konstatování o její(jich) potvrzení či zamítnutí. Práci lze tedy zařadit mezi kvantitativní výzkum, ve kterém se autorka dále věnuje diskusi zjištěných výsledků. Mezi ně patří (zestručněno): ve výkonových potřebách obecně a ani ve výkonových potřebách v jednotlivých předmětech nejsou rozdíly v jazykových a nejazykových třídách, potřeba vyhnoutí se neúspěchu obecně a zejména v matematice je u dívek vyšší než u chlapců, mezi 6. a 8. ročníkem je rozdíl v potřebě úspěšného výkonu v matematice a potřebě vyhnoutí se neúspěchu v českém jazyce (vyšší jsou tyto potřeby v 6.třídě), v osmé třídě dochází k diferenciaci potřeby úspěšného výkonu a rovněž i potřeby vyhnoutí se neúspěchu oproti šesté třídě.

Nálezy jsou diskutovány a konfrontovány především s výsledky výzkumů vedoucí práce, konfrontace se zahraničními údaji autorka neuvádí. Autorka zjištěná data střízlivě interpretuje a zamýšlí se nad možnými příčinami diference ve výkonových potřebách jako jsou např. vyhraňování zájmů žáků a odlišný charakter výuky ve sledovaných ročnících. Na základě pozorování v hodině autorka usuzuje, že k poklesu potřeby úspěšného výkonu v matematice v 8. třídě (str.49) pravděpodobně došlo častým výskytem neadekvátně obtížných úkolů. Jak autorka posuzovala neadekvátní a adekvátní obtížnost úkolů? Za klad práce považuji fakt, že otevírá prostor pro další výzkum, jehož cílem by bylo ověření „hypotéz“ formulovaných na str. 50 a v závěru. Ty naznačují pravděpodobnou existenci možného mezipředmětového „přenosu“ potřeby vyhnouti se neúspěchu a naopak spíše omezení „přenosu“ potřeby úspěšného výkonu mezi jednotlivými předměty. Samotné tyto úvahy svědčí o schopnosti autorky zjištěná data interpretovat a začlenit je do širšího kontextu.

Po formální stránce práce splňuje požadavky kladené na bakalářskou práci, obsahuje všechny povinné součásti a požadovaný rozsah je dodržen.

Závěr:

Práce se zabývá opomíjeným tématem, a to tématem diference výkonových potřeb v rámci problematiky školní výkonové motivace. Teoretická část má jednoznačnou souvislost s realizovaným výzkumem. Má jasnou logickou výstavbu a jsou v ní použity adekvátní metody sběru i statistického zpracování dat. Svým charakterem se jedná o práci kvantitativní, která splňuje nároky kladené na bakalářské práce. Práci doporučuji hodnotit známkou výborně.

V Praze 24. května 2011

doc. PhDr. Lenka Hříbková, CSc.